

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

*Т. Шутило, здобувач вищої освіти групи ЗБ-6/3
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Тенденції розвитку економіки будь-якої країни перебувають під безпосереднім впливом існуючої демографічної ситуації, яка погіршується через швидкі темпи зростання рівня смертності у поєднанні з високим рівнем хронічних захворювань. Як наслідок, ринок праці не поповнюється достатньою кількістю працівників, з урахуванням галузевих особливостей національної економіки, а саме робітничими професіями. Особливо гостро постає питання на сільських територіях, де у результаті реформування аграрних підприємств було вивільнено майже третину робітників працездатного віку. При цьому вплив негативних демографічних змін призвів до значного скорочення населення сільських територій, а також погіршилися кваліфікаційні характеристики трудового потенціалу сільських територій, що вплинуло на ефективність діяльності товаровиробників [1].

Отже, особливої актуальності набувають стратегічні напрями стимулювання розвитку підприємств аграрного спрямування у системі національної економіки, що посилюється за умови економічної нестабільності країни і потребує необхідності нівелювання впливу фінансової кризи через збереження існуючих темпів зростання і недопущенні зниження життєвого рівня населення.

У країні серед соціально-економічних проблем сільських територій, формування й раціонального використання трудового потенціалу сільської місцевості, питання у відновленні його природної основи через чисельність сільського населення, є першочерговим. Враховуючи тенденцію до скорочення чисельності трудових ресурсів сільської місцевості за останні роки, чисельність зайнятого сільського населення з кожним роком також зменшується.

Якуба К. І. вважає, що серед напрямів поліпшення трудового і життєвого потенціалів сільського населення основним має бути подолання соціального

дисбалансу між містом і селом, що вимагає комплексного, системного підходу до розв'язання конкретних проблем поліпшення умов життєдіяльності селян і поетапності їх реалізації [3].

Це не означає, що розв'язання окремих проблем потрібно здійснювати у певній послідовності. Навпаки, необхідно йти по шляху комплексності, консолідуючи усі елементи поліпшення сільського соціуму селян, а саме: трудових відносин і соціальнопобутових умов життя. Первинного і вторинного тут бути не може, оскільки ці елементи взаємопов'язані й взаємозалежні – працею селян створюються умови з метою життєдіяльності, які, у свою чергу, зумовлюють ефективність праці. Адже у часовому вимірі праця й життєдіяльність людини – це нероздільні процеси, що відбуваються одночасно. Опрацювання і реалізація механізму вдосконалення трудових відносин у сфері праці мають спрямовуватися на підвищення продуктивної зайнятості селян, ефективності праці й на цій основі збільшення обсягів виробництва й здешевлення сільськогосподарської продукції [3].

Комплексне розв'язання проблем соціально-економічного розвитку сільських територій має відбуватися на основі оптимізації їх соціальної і виробничої інфраструктур, підвищення зайнятості сільського населення, нарощування обсягів сільськогосподарського виробництва із забезпеченням конкурентоспроможності виробленої продукції, охорони довкілля та відтворення і збереження природних ресурсів за видами. Окрім того, головна концепція стратегії розвитку сільської території має базуватися на посиленні ролі місцевого самоврядування. Коли в селі, на місцевості, буде активізований людський потенціал, зорієнтований на організацію ініціатив задля розвитку економіки, аграрного виробництва, розширення виробничих видів діяльності, тоді процес розвитку сільської місцевості матиме перспективи. Також слід зазначити, що великою мірою на забезпеченість сталого соціально-економічного розвитку сільських територій впливає інвестиційна привабливість території, реалізація інвестиційного забезпечення [4].

Вважаємо, що ефективна реалізація стратегічних напрямів щодо відновлення трудового потенціалу сільських територій можлива за умов підвищення технічної оснащеності сільськогосподарського виробництва, створення сприятливих умов праці й підвищення рівня її охорони, а також, враховуючи специфіку виробництва підприємств, у сільському господарстві можливе зниження впливу сезонності на рівномірність використання трудових ресурсів. Питання щодо відновлення трудового потенціалу сільської місцевості і його ефективного використання необхідно вирішувати, враховуючи регіональні особливості сільських територій. Удосконалення регіональної структури сільськогосподарського виробництва і зростання заробітної плати сприятиме стабілізації чисельності працівників аграрної сфери, їх оптимізації, заохочення.

Література:

1. Бобровська Н.В. Соціально-економічні аспекти розвитку сільських територій: теоретичні підходи / Н.В. Бобровська // Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2017/302-290-19.pdf>.
2. Белевят О. А. Теоретичні основи соціально-економічного розвитку сільських територій / О. А. Белевят, Н. В. Бобровська // Науково-виробничий журнал Бізнес-Навігатор. – Херсон, 2011 – № 22. – С. 20–24.
3. Якуба К. І. Життєвий і трудовий потенціал сільського населення України: теорія, методологія, практика / К. І. Якуба. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 362 с.
4. Мовчанюк А.В. Особливості соціально-економічного розвитку сільських територій Черкаської області / А.В. Мовчанюк // Електронний ресурс. – Режим доступу : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/8_ukr/76.pdf.

***Науковий керівник – Бобровська Н.В.,
канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет***